

Deductie van die Limiten ende paelen der Heerligkeit Meille 1597

**aanwezig in Regionaal Historisch Centrum Limburg,
Maastricht, toegang 01.007**

bekend als Schepenbankboek Meijel nr. 7

volledige titel

**Deductie van die Limiten ende paelen der
Heerligkeit Meille, ende ders. toestaende
gerechtigheit, met die verzeickenisse der
documenten toe verificatie derselven hier-
biegefuegt.**

Notities:

- 1 De tekst is waarschijnlijk uit 1597 en gebruikt als een pleitnota in het proces van Meijel tegen Graafschap Horn (en Weert als voormalige standplaats van de graaf van Horn).
Het proces om schending van Meijelse grenzen en gronden werd gevoerd voor het Rijkskamergerecht te Spiers (+ Wetzlar).
2. In de moeilijk leesbare (een mengsel van Duits en Nederlands) maar mooi opgebouwde pleitnota wordt verwezen naar 43 bijlagen. Deze zijn niet bij de niet meer complete tekst aanwezig, maar grotendeels wel in andere archieven terug te vinden.
Bijlage 5 was de mooie kaart in het RHC Limburg, die bekend is als 'Kaart van Meijel 1597'.
3. De opsteller van de pleitnota is niet vermeld, evenmin als een datum van behandeling. Waarschijnlijk is lic. Johann Konrad Streitter de opsteller. Hij was in de processen van Meijel contra Graafschap Horn voor het Rijkskamergerecht te Spiers gevolmachtigde van Herman-Diederik van Millendonk, Heer van Meijel. Ook in de processtukken van het (Spiers-) Wetzlararchief (M.2824/2825/2835) wordt een 'Deductie van die Limiten' niet vermeld, terwijl het stuk daar in 1597 wel aan de orde is geweest, gezien de notitie op de achterzijde van bijlage 5, de zgn. kaart van Meijel uit 1597, waarin een aanduiding naar het Wetzlararchief voorkomt.
4. Delen van de pleitnota en volledige bijlagen zijn na 1600 gebruikt in grensprocessen tussen Meijel en Kessel/Helden, waardoor veel in kopie terug te vinden is in o.a. het Registrum Heldense (GHS Helden, Archief van de Gemeente Helden 1588-1939, inv.nr.10)
5. De opbouw van de Deductie is van een grote eenvoud, maar de tekst verraaft een schrijver die handelt in de geest van de tijd of die Karel ende Elegast heeft gelezen, gezien sommige zinnen en de driemaal herhalingen.

henk willems meijel

Overzicht inhoud: **Deductie van die Limiten ende paelen der Heerlijkheit Meille**

<i>Onderwerp</i>	<i>folio</i>
1. Inleiding	1
1.1. De heerlijkheid Meijel	1
1.2. Het leen Meijel	1
1.3. De grenzen van Meijel	2
1.4. Het legerboek van Meijel	4
2. De grens Meijel - Horn (Heerlijkheit Meijel – Graafschap Horn)	
2.1. Voorgeschiedenis	6
2.1.1. Verdrag van 1509	6
2.1.2. Scheidslijn Weert - Horn 1515	7
2.1.3. De molen te Meijel: geen onderdeel grens Horn – Weert	9
2.1.4. Hornse invallen in Meijel in 1525	12
2.1.5. Dag van Verzoening/Vereniging 10 oktober 1535	14
2.1.6. Hornse inval in 1571	15
2.1.7. Hornse inval in 1594	16
2.2. Voorlopige conclusies betreffende de grens Meijel – Horn	18
2.3. Nadere getuigenissen i.v.m. plaatsen aan de zuidgrens	20
2.3.1. De Heldenschen Haenenbergh	20
2.3.2. Musschenbergh/Brimmenbergh	21
2.3.3. De Groete Visscherij	21
2.3.4. De Meijschen Haenenbergh	22
2.4. Slotconclusie/ pleidooi betreffende grens Meijel – Horn	24
3. De grens Meijel – Nederweert	26
3.1. Van Meilschen Haenenbergh tot Amsloerbergh	26
3.1.1. Duijvelsmeer	26
3.1.2. Amsloerbergh	26
3.2. St. Wilbertspout: geen onderdeel grens Meijel-Nederweert	29
4. De grens Meijel - Someren/Asten	38
4.1. Van Amsloerbergh tot Opten Reyboem	38
4.1.1. Opten Reyboem	38
5. De grens Meijel - Deurne	40
5.1. Van St. Wilbertspout tot Vorckmeer	40
5.1.1. Vorckmeer	40
6. De grens Meijel - Helden	41
6.1. Van Vorckmeer tot Heldenschen Haenenbergh	41
6.1.1. Kellersbergh	42
6.1.2. Vloetgraeve	42
6.1.3. Noelkensberch	43
6.1.4. De Heldenschen Haenenbergh	43

Folio 1.

Deductie van die Limiten ende paelen der Heerligkeit Meille, ende ders. toestaende gerechtickeit, met die verzeickenisse der documenten toe verificatie derselven hierbiegefuegt.

In den iersten, wirdt alhier geseet ende bewiesen, dat die voersch: Heerligkeit Meill, eine heerligkeit is, die gelegen ist in den Peell allerneegst den dorp van Helden indem Lande van Kessell, benaebert met den Lande van Brabandt, mit den dorpen Zomeren, Asden, ende Dorn, etc. met eener Zijden, met der ander Zijden, met dem Lande van Kessell, te weeten met den dorpe van Helden, ende met der deerden sijden met het Graeffscaep Horn, te weeten met den dorpen Heuthuijssen ende Roggel, ende ter vierder sijden met dem Lande van Weert, te weeten mit dem dorp van Nederweerth.

Diewelcke heerligkeit tegenwoordigs te Lheen ontvangen ist van dem Wolgeboeren Heeren, Heeren Herman Dether, Frieheeren van Milendonck, Heeren tot Meill, van Zijne Deurluchtige Hocheit, als Vorst ende Hertogen toe Gelre, ende Graven van Zutphen, etc.

Bewijsvoering betreffende de grenslijnen en grenspalen van de heerlijkheid Meijel en van de (rechts)bevoegdheid die Meijel toekomt , met daarbij een lijst van bijgevoegde documenten om de juistheid van de bewijsvoering te staven.

1 . I N L E I D I N G

1.1. De heerlijkheid Meijel.

Meijel is een heerlijkheid, die in de Peel ligt, dicht bij het dorp Helden. Het grenst aan de dorpen Someren, Asten en Deurne in het Land van Brabant.

Vervolgens grenst het aan het dorp Helden in het Land van Kessel.

Dan grenst het ook nog aan de dorpen Heythuysen en Roggel in het Graafschap Horn.

Met de vierde zijde tenslotte grenst Meijel aan het dorp Nederweert in het Land van Weert.

1.2. Het leen Meijel

De Welgeboren Heer Herman-Diederik, Vrijheer van Milendonk, Heer van Meijel, heeft de heerlijkheid Meijel thans als leen, ontvangen van Zijne Doorluchtige Hoogheid, als Vorst, Hertog van Gelre, Graaf van Zutphen, enz.

folio 2.

in hoeger ende leegher Jurisdictionen, met möelen, Pachten, Cinssen, Thienden, accijsen, ende allen anderen sijnen toebehoeren, soe wie solcx gelegen ist in diepen ende droegen in hogen ende leeger, gelijk wie dieselve van sijnen praedecessoren ten allen tijden ontvangen ist geweest, wie die Lheenbrieven hiebiegaende onder den Numero .1.2.3.4. hetselve medebrenghen.

Diewelcke heerligkeit, dat ock van die voerge-

naembte Landen mit verscheidenen paelsteden ende Limitplatsen gesepareert ende gescheiden ist, als naementlich vanden Lande van Kessell mit eenre plaets geheeten Vorckmeer, von Vorckmeer op eenen berck geheeten Kellersbergh. Van dem bergh op eenen platze geheeten den Vloetgraef. Van dem Vloetgraeff op eenen bergh geheeten Eelgensberck; vanden bergk op eenen bergh geheeten den Helldenschen Haenebergh.

Van het Graeffscaep Horn ist voersch. Heer-

Evenals zijn voorgangers ontving Herman-Diederik het leen Meijel met hoge en lage rechtspraak, met molen, pachten, grondrenter (cinsen), tienden, belastingen(accijnsen) en alles wat bij de volledige heerlijkheid Meijel hoort, zowel voor de natte als voor de droge gebieden, zowel voor de hooggelegen als voor de laaggelegen gebieden van Meijel.

Vergelijk:

bijlagen 1,2,3,4: "Leenbrieven"

1.3. De grenzen van Meijel.

Van de hiervoor genoemde dorpen wordt Meijel gescheiden door grenzen, die met "paalsteden" (grenspaalplaatsen) en "limitplaatsen" (grensplaatsen) worden gemarkeerd.

De grens met het Land van Kessel wordt aangegeven door de lijn die loopt van Vorckmeer, via Kellerbergh, Vloetgraef en Eelkensbergh (Neulkensbergh) naar de Heldense Haenenbergh.

folio 3.

Heerligkeit affgeschieden, van dem voersch: Helldensche Haenenbergh, op eenen Bergh geheeten der Muschenbergh off Brimmenbergh. Van demselven bergh op eenen plaets geheeten die groete Vischerie, ende van derselven plaets op eenen plaets geheeten den Meijlschen Haenenbergh.

Von dem Lande van Weerth, ist voersch: heerligkeit van Meijl affgeschieden van dem voersch: Meylschen Haenenbergh, op eenen plaets geheeten die Duuvelsmeer, van der plaetzen op einen bergh geheeten Ambsloerbergh.

Ende vanden Lande van Brabandt ist voersch: Heerligkeit van dem dorpe Sommeren affgeschieden, met dem voersch: Ambslebergh, maer metten dorpe van Asden ist ock voersch: Heerligkeit met demselven bergh affgeschieden, ende soe vort op eene platze geheeten opten Reyboem, van derselver plaetsen

De grens tussen Meijel en het Graafschap Horn loopt van de Heldense Haenenbergh, via de Musschenbergh (Brimmenbergh) en de Grootte Visscherij naar de Meijelse Haenenbergh.

De grens tussen Meijel en het Land van Weert loopt van de Meijelse Haenenbergh via Duivelsmeer naar Ambsloerbergh.

De grens met het Land van Brabant loopt van Ambsloerbergh, waar Someren en Asten beide aan Meijel grenzen, naar een plaats Opten Reyboem en vandaar naar de St. Wilbertsput.

folio 4.

dat voersch: heerlijkheit Meill mit dem dorpe van Doern affgeschieden is tot op S.Wilbourts putt; Von demselven putte op eene plaetze geheeten Vorckmeer tenden des Vloetgraeff bie Buckinger hoeven alles naer uitwiesongen van den Legerboeck van die voersch: heerlijkheit Meel bie extract hiebiegaende sub numero 6. ende der Carten hiebiegaende sub numero .5.

In welcken Leegerboeck dat niet alleen vorsch: Limite ende paelstaet geschreven, maar ock mede ver-teickent zijn alle die guederen, Renten, Cijnsen, Thienden ende andere gerechtigkeiten der voersch: heerlijkheit Meel, vuytwellcken dat die heeren van Meill over die tweehondert Jaeren haere renten ontvangen ende opbeurt hebben.

Ende ist voersch: Leegerboeck over den tijdt van hondert Jaeren, uith einen ouden francijn Carte

De grens met Brabant loopt verder van St. Wilbertsput naar Vorckmeer, aan het einde van de Vloetgraef bij Beukenhof.

Meijel grenst aan Deurne van Opten Reyboom, via St. Wilbertsput tot Vorckmeer.

De grensbeschrijving komt duidelijk naar voren uit:

bijlage 5: Kaart van Meijel

bijlage 6: Legerboek van Meijel.

1.4. Het Legerboek van Meijel

In het Legerboek van Meijel staan niet alleen de grenzen beschreven, maar er zijn ook in opgetekend: alle goederen, renten, cijnsen, tienden en rechten van de heerlijkheid Meijel, op grond waarvan de Heeren van Meijel al meer dan 200 jaar hun renten ontvangen hebben.

Dit Legerboek is meer dan 100 jaar geleden samengesteld vanuit een oude perkamenten akte, die zich bevond in de kist van de Meijelse dingbank.

folio 5.

in den Kompe der Justitien van Meil berustende gescreven ende met voersch: Legerboeck conserieret worden, indem jaere 1483, daerbeneffens ist dat voersch: Legerboeck in ende buijten recht vandum Heeren van Meel diekwilligs gebrueckt ende vermoege desselven ihre incoembsten, als uijth brieff ende seegel importeert hebben.

Jaet hetselve boeck ock bie den Graeven van Horn, in iudicijs dickwilligs ist gebrueckt worden, wie in dem Sceepen Register tot Haelen erfindtlich.

Daeromme hetselve Legerboeck geliek anderen derglichen die so illustrium familiarum sijn, ende wan sommige parceelen denselven waer te sijn befunden werden, besoender als die over hondert jaeren geschreven, ut hic ende der scribent overleeden ist, behoeren tam ob eorum antiquitatem quam familiarum nobilitatem, in quibus fraus neque dolus praesumitur

van weerden gehalden te werden.

Ende obwel die onderdaenen van het Graeffschaeff Horn

Het is in 1483 ook officieel vergeleken met die oude perkamenten akte.

De Heren van Meijel hebben dit Legerboek in en buiten rechten vaak gebruikt om hun aanspraken te bewijzen.

Het werd dus geaccepteerd als een stuk met juridische kracht, zoals ook blijkt uit het feit dat in het Schepenregister van Haelen staat, dat het in rechtszaken met de Graaf van Horn dikwijls is gebruikt.

Bovendien moet dit Legerboek wel waarheidsgetrouw zijn, zoals legerboeken van doorluchtige families dat steeds zijn, zeker als delen ervan aantoonbaar juist zijn, en nog meer als ze meer dan 100 jaar geleden geschreven zijn, zoals het onderhavige, en de schrijver dood is. Zowel op grond van hun ouderdom als op grond van de adel van de families, in welke geen bedrog of dwaling voorkomt, mag men op de waarde ervan vertrouwen.

folio 6.

die van Heuthuijsen ende Roggell met de onderdaenen van der heerlijkheit Nederweert ende voersch: heerlijkheit Meill enige moetwill ende infhael voegenommen ende haeren beesten ende scaepen, bis op die graven van Meel te overdreven.

Soe ist doch solcher moettwell ende overdreven van dem Heeren van Meel selft mael an den Graeven van Hoern ende Heeren tot Weert claglich betoonet ende te kennen gegeven, dergestalt dat volgentz dien tuschen voersch: Graven tot Hoern, ende den heeren van Meill belangende het scheidtsell vande voersch: Graefsaep Hoern, ende heerlijkheit Weert, ende het scheitsel der van Meill in anno 1509 een verdrag gemackt ist worden. Naementlich ende alzoe dat die grobe beesten, ten allen tijden glimpflich ondereinander gaen maer die Scaepen, Tóórff stecken, ende heij meijen, dat die van het Graeffseaep Hoern, ende Heerligkeit Weerth an den voersch: Meilenschen Haenenbergh tot haerer sijde

2. DE GRENS MEIJEL - HORN

Heerlijkheid Meijel - Graafschap Horn

2.0. Inleiding

In het verleden hebben de onderdanen van het Graafschap Horn, t.w. die van Heythuysen en Roggel, evenals die van de heerlijkheid Nederweert, meermaals ruzie gehad met die van de heerlijkheid Meijel. Daarbij gingen ze met baldadigheid en invallen te werk en dreven ze hun beesten (koeien) en schapen tot op de Meijelse cultuurgrond.

Vanwege die baldadigheid en invallen heeft de Heer van Meijel zelf beklag gedaan bij de Graaf van Horn en Heer van Weert, met verwijzing naar vroeger afspraken en verdragen.

2.1. Voorgeschiedenis

2.1.1. Verdrag van 1509

In 1509 is een verdrag gemaakt tussen Graafschap Horn, Heerlijkheid Weert en Heerlijkheid Meijel. Dit verdrag bepaalde, dat de grote beesten van Horn, Weert en Meijel te allen tijde 'glimpflich' (met wederzijdse verdraagzaamheid) bij elkaar mochten grazen, zonder gebiedsbeperving.

Maar voor wat betreft het weiden van schapen, het turfsteken en het heimaaien moesten die van Horn en Weert aan hun zijde van de Meijelse Haenenbergh blijven en die van Meijel aan de Meijelse zijde. Men zou bovendien zeker uit elkaars weilanden wegblijven.

Vergelijk:

bijlage 7: Verdrag van 1509

folio 7.

waerts, ende die van Meil an denselven berch tot haerder sijde waerts keeren; ende uit den groenen blieden sollen, wie der angeregter Verdrach betuiget ist hiebijgaende sub numero .7.

Welcker vertragh ten allen sijden ist gehalden worden, bie welcken dat oick Grave Jacob, Grave tot Horn, ende Heere tot Weert, die gravescaep Horn, ende die Heerligheit Weert, inden jaeren 1515 den 18 Septemb. in eigener persoen mit seinem rhaet ende vrienden in biessein eines groeten deils der onderdaenen van het Graeffschap Horn, ende der Heerligheit Weert, van einander mit verscheidenen palen, geschieden; namentlich dat thussen beiden in praesentie des voersch. Graven gesatt worden, ist eenen pael aen dat ort der Capellen huijs op Leeverraet. Ende dat vandenselven pael, die Graeffscaep Hoern, ende Heerligheit Weert reinoten ende eenen pael setten sollen, aenden hagendorn staende opt doendren van Thijss Drenters landt

2.1.2. Scheidslijn Weert - Horn 1515

Dat verdrag is steeds van kracht gebleven. Graaf Jacob, graaf van Horn en heer van Weert, maakte er op 18 september 1515 gebruik van, toen hij er persoonlijk verscheidene gienspalen liet plaatsen om de grens tussen graafschap Horn en heerlijkheid Weert duidelijk aan te geven. Daarbij waren aanwezig de Graaf, zijn rand, vrienden en vele onderdanen van het graafschap Horn en de heerlijkheid Weert.

De volgende palen liet hij plaatsen

- 1. een paal bij het Capellenhuijs (kerkje) van Leveroy,*
- 2. een paal "aenden hagendorn staende opt doendren van Thijss Drenters landt bie Heinen Keselbuiters huijs" (dorenhag of meidoorn op het erf van Thijs Drenters, nabij Hein Keselbuiters),*

folio 8.

bie Heinen Keselbuiters huijs ende tot den berge toe.

Ende dat vanden Bergen sie reinoten sollen op den ort van Bongaerts Meeren op den Peell, ende van daerop den pael die gesedt is omtrent Cappen Cruijs na Meijl waerts, ende van den pael vort op de Moe-len tot Meill. Wie die scheidtsbrieve medebrengh hierbiegaende sub numero .8.

Vuth den welcken dat genoehsaem blijktt, dat die onderdaenen uith het Graeffscaep Horen, geene gerechticheit op S.Wilberts putt praetendieren con-nen, vielweniger op die Moelen tot Meill.

Aengesien die reden ende sicherheiten, die in die

voersch: scheidungen tuschen het Graefseaep ende Heer-
ligkeit Weert, gemaect begrepen sein, te weeten
dat verscheidene paelen in praesentie des Graven
gesadt sijn, ende voert dat voersch: Graveschaft
ende Heerligkeit van einer paelen oft plaetzen, opten
anderen reinoten sollen totten leesten pale gesatt is

3. *een paal op de Berg,*
4. *een paal op “den ort van Bongaerts Meeren” in de peel*
5. *een paal nabij Coppencruijs, richting Meijel, althans in de
richting van de molen van Meijel (“vort op de moelen”),*

Zie:

bijlage 8 : Scheidsbrief

*Daaruit blijkt duidelijk, dat die van het graafschap Horn geen enkel
recht kunnen doen gelden op St. Wilbertsput en nog minder op de mo-
len van Meijel.*

*De scheidslijn tussen Horn en Weert loopt immers van paal tot paal.
De laatste paal werd bij Coppencruijs gezet. De aanwezigheid van de
graaf is toch wel een waarborg voor de juiste plaatsing van de ver-
scheidene palen, ook van de laatste. Deze stond wel in de richting
van Meijel, maar niet in Meijel.*

folio 9.

omtrent Cappen Cruijs nae Meil waerts, da-
ruith klarlick afftoenehmen, dat sie gheine
vernere gerechticheit gehat, wurden sonst vortge-
vaeren hebben⁹ op die möele tot Meel aldaer te
palen, ende niet alleen simpliciter gesagt hebben,
ende van die palen vort op die möelen, tot Meill,
dat welcke alleen moet verstanden werden, omme te
richten te neemen, van den ersten paele die ander
daerna te setten op de rechte richte te sien, op
de Möelen tot Meill.

Dat deme alsoe wordt alhier voer warachtich
gesatt, wie ock hieneben uith den Lheenbrieven
bewiesen, dat der Heer tot Meil beneven der
heerligkeit Meill, die Möelen tot Lheen
van dem Hertoch toe Gelre, als der heerlig-
keit Meel einbegrepen entvangen, dewelcke
Möelen hij niet buiten sijne heerligkeit nach op
die paelen van sijner heerligkeit niet gesatt heeff

2.1.3. De molen te Meijel: geen onderdeel van de grens Horn-Weert

*Er zijn verscheidene redenen, waarom de molen te Meijel niet als on-
derdeel van de grens tussen het Graafschap Horn en de Heerlijkheid
Weert beschouwd mag worden:*

1.

*De graaf van Horn zou bij de molen wel een grenspaal gezet hebben
als hij daartoe recht had gehad. Hij deed het niet.*

2.

*De molen wordt in verband met de plaatsing van de grenspalen tus-
sen Horn en Weert in 1515 slechts genoemd, omdat men bij Coppen-
cruijs een paal zette op de rechte lijn van Bongaerts Meeren naar de
molen van Meijel.*

3.

Uit de Leenbrieven blijkt, dat de heer van Meijel niet alleen de heerlijkheid Meijel als leen ontving van de Hertog van Gelre, maar ook de molen als onderdeel van die heerlijkheid.

4.

De heer heeft de molen niet buiten zijn heerlijkheid Meijel laten bouwen of zeer dichtbij de grens, want hij wenste andere heren niet te na te komen. De molen werd in Meijel gebouwd op een plaats, waar de Meijelsen er op de gunstigste wijze gebruik van kunnen maken.

folio 10.

eenigen heeren toe nahe, maer nae die gelegenheit van sijnem dorpe Meil deselve ten bequaemste te gebruicken, deselve oick so openbaerlich gestelt, dat sie van dem huijse off stadt Weertt, geschwiegen vande dorpe Neerweert, Heethuijsen ende Roggel, wel schoen hat gesien connen werden. Ist doch van dem voersch: Graeven ende sijnen Onderdaenen, niemael dat deselve hun soude te nahe gesatt sijn, becroont noch wedersprochen worden, sonder veelmeer van Heere Johan van Ghoer Heere tot Meill, ende sijnen Söene Wilhelmen van Ghoer Ridder etc. deselve Möelen tot behoeff tegens gebuerlicke Molchter ende twangh gerechticheit van die Onderdaenen seinen dorpe van Meel te onderhouden angeloefft en versichert worden wie die brieff ende Seegel onder dato anno 1463 op dach Sinte Catharinen hiebiegaende sub Numero .9. bewiesen.

Darbeneben in tijde dat het Graefscap Horn

De molen was vanuit kasteel en stad Weert zeer mooi te zien, maar beter nog vanuit de dorpen Nederweert, Heythuysen en Roggel. Nooit echter is door de Graaf of zijn onderdanen erover geklaagd, dat de molen te dicht bij hun grondgebied stond.

6.

Door Johan van Ghoor, heer van Meijel, en zijn zoon Willem van Ghoor, ridder, is op St.Catharina (25 november) 1463 op schrift gesteld, dat zij zich verplicht hadden de molen van Meijel ten behoeve van de Meijelsen te onderhouden. De onderdanen van hun dorp moesten in ruil daarvoor van die (ban)molen gebruik maken tegen betaling van een molchter (malder, molster of maalloon).

Vergelijk:

bijlage 9 : Brief met zegel van 25 november 1463, i.v.m. molen.

folio 11.

ende heerlijkheit Weert vijanden gehadt, ende sich heben moeten geschwarlich brandschatten, Ist die Möelen met die Heerligkeit van Meil uitgesloeten van hett Graeffscaep Horn, als ock van der heerlijkheit Weert in Sauvegarda genomen, ende als de heere tot Meill gevrijet worden, wie die Salvegarden vuitwiesen, hiebiegaende onder den getael van 10.11.12.13.

Datwelcke niet en soude gesciet sijn, wanneer voersch: Möelen van het Gravescaep Horn ende heerlijkheit Weert, uiterste Limitpaelen waeronder seer het gantze dorp Meil inclinieret, gewest weere, sonder solden oick gelijk den van het gravescaep ende heerlig-

keit Weert in solcke brantschettinge hebben moeten contribueeren, besoeder in Schattinge die den Lande toe gelick oplicht, ende met geenen Salvaguardien privaet konnen te rucke gestelt werden.

Gants ohne oick dat voersch: Grave Jacop in solcker voerschrebener scheidungh sijn praesent gerechticheit.

7.

Toen het Graafschap Horn en de heerlijkheid Weert in oorlog waren moesten zij veel betalen om zich te vrijwaren van verwoesting. In die tijd werd de molen van Meijel vrijgesteld van de betaling van brandschatting, omdat de molen noch in het Graafschap Horn, noch in de Heerlijkheid Weert lag. Ook de heerlijkheid Meijel en haar heer waren vrijgesteld van die brandschatting.

Vergelijk:

Bijlagen 10,11,12,13: Salvegarden of vrijbrieven.

Dat zou niet gebeurd zijn, als de molen de uiterste grensmaal van Horn en Weert was geweest. In dat geval zou geheel Meijel bij de gebieden van Weert en Horn gehoord hebben en zouden de inwoners van Meijel, evenals die van Horn en Weert, hun bijdragen hebben moeten everen aan genoemde brandschattingen. Zeer zeker zou dat gebeurd zijn bij die belastingen die het land gelijkelijk oplegt aan iedereen en waarvoor men geen ontheffing kan krijgen.

folio 12

gerechticheit off Limitplaets op solcke muelen tot Meil genomen. Vielweniger dat hij off zijn onderdanen op dieselve plaetze eenige exercitie, van Jurisdiction off gebrueck van heiden, weijden, toerff stecken off anders gehadt hebben, wie immers het moeten weesen, soe daselbs haere gerechticheit gewest sollen probieren connen off moegen.

Maer well dat voersch: onderdaenen moetwilligh ende mit gewalt voergenommen over den Meilschen Haenenbergh, tot op die Swaerte Hoerst, ende over den Muschenbergh off Brimmenberck op die Witdonck ende so voert een stuccke weges nae Meilwaerts hun vertrouwende op die groete mennichten ende kleijnigheit der van Meil, met haeren scaepen ende beesten overdreven ende daselbst die beste weiden velden met toerven uith toesteecken ende tebederven, gesciet omtrent den jaere 1525.

In welcker jaere dat der Heer tot Meill solcken

8.

Bovendien heeft Graaf Jacob nooit recht doen gelden op de molen, als inkomstenbron of als grensplaats.

Hij of zijn onderdanen hebben in hun rechtspraak ook nooit de omgeving van de molen betrokken.

Zij hebben er nooit hei gemaaid, weiden gebruikt of turf gestoken. Zij hebben van dat gebied ook niet op een andere manier gebruik gemaakt, bijvoorbeeld om een proces uit te lokken, waardoor hun rechten bevestigd zouden worden.

2.1.4. Hornse invallen in Meijel in 1525

Wel hebben de onderdanen van de Graaf van Horn in 1525 met opzet en met geweld geprobeerd delen van Meijel in beslag te nemen. Ze trokken over de Meijelse Haenenbergh naer de Swaerte Horst en over de Musschenbergh of Brimmenbergh naar de Witdonck en vandaar verder naar Meijel.

Zij vertrouwden daarbij op het grote aantal van hun eigen mensen, tegenover de kleine groep Meijelsen.

Met hun schapen en beesten (koeien en ander hoornvee) namen ze bezit van de beste weidevelden van Meijel, die ze door er turf te steken waardeloos maakten.

folio 13.

gewalt voer sich selbs niet hat connen desisteren sijnem Lheenheeren dem Hochgeboren Vorsten ende Hert-zoch Carlo, Hertogen tot Gelre ende Graeffscaep Zutphen om toe defendeeren aangeropen ende an-genommen worden, wie die brieven so tuschen beiden den aengaenden gescreven ende overgesant worden, met clarem inhalt uijtweisen, hiebiegaende sub numeris 14.15.16.

Soe wijdt dat ten lesten Hochgedachter Hertogen als Lheenheer dem Graven tot Horn ende dem Heeren tot Meill, einen dach van Vereinigingen, opten 10. Octobris 1535 binnen der Stadt Ruremunden te erschienen aengeteickent, nãe uijtweisen der brieven hierbiegaende sub numero 16. tweemaal.

Welcken dage der heer van Meijel prevenieret ende seekere Kontscappen, dat tuschen lme ende den Gra-ven tot Horn, ende dessen verordinierten, den voerhin in anno 1509 getroffen verdrach renovieret ende confirmiert wirdt binnen der Stadt Rueremonde

In dat jaar kon de Heer van Meijel zelf niet tegen het Hornse geweld op en verzocht hij zijn Leenheer, de Hooggeboren Vorst en Hertog, Karel, hertog van Gelre en graaf van Zutphen, hem te hulp te komen.

Zie:

bijlagen 14,15,16: Correspondentie Karel V - heer van Meijel.

Het gevolg daarvan was, dat hertog Karel tenslotte als leenheer van de graaf van Horn en van de heer van Meijel beide heren verzocht naar Roermond te komen op 10 oktober 1535 voor een Dag van Vere-niging/ Verzoening.

Zie:

bijlage 16: Uitnodigingsbrief voor 10 oktober 1535.

folio 14.

op dach S.Dionisij den 9. Octob: 1535 voor Scheffen daselbs affhoeren laeten, wie die attestatien hierbiegaende sub Numero 17. verner medebrenge ende 18.

Bie den welcken Voerdragh, dat het Graeff-seaep Horn, heerligkeit Weert ende heerligkeit Meel ende een Jeder op sijne voersch. Limiten sich alsoe vreedelick gehouden, dat tusschen beijden gee-

nen twist meer en was, der Heer tot Meel op voersch. sijne Limiten onbeeroont die Jurisdictionen exerceeret den Standtgeldt van der ort gesetzten vremden Beijen genuet ende geimporteert, sonst oick brucken ende boeten daselbs ontvangen, die Limiten opentlich met zijnem gericht gevisietieret, die daselbs straffbaar gevonden gestraft, ende zijne Onderdaenen ock daselbs geheijdet ende geweidet, wie to ersien ist indem Instrument hiebiegaende sub Numero 19. ende attestatien des gericht der Stadt Gladbach sub numero 20. ende afgedragener

2.1.5. Dag van Verzoening/Vereniging 10 oktober 1535

Op 9 oktober, St.Dionisiusdag, liep de heer van Meijel vooruit op de verzoeningsdag en liet hij door de schepenen van Roermond een getuigenverklaring opstellen, waarin het verdrag uit 1509, dat tussen hem en de graaf van Horn was gesloten, opnieuw officieel werd vastgelegd.

Bijlagen 17 en 18: Attestaties van 9 oktober 1535, Roermond

In dat verdrag van 1509 werd bepaald:

- * dat het graafschap Horn, de heerlijkheid Weert en de heerlijkheid Meijel vreedzaam de genoemde grenzen in acht zouden nemen,*
- * dat tussen hen geen twist meer zou zijn,*
- * dat de heer van Meijel tot aan de grenzen van zijn gebied ongestoord zijn jurisdictie mocht uitoefenen,*
- * dat de heer van Meijel standgeld zou ontvangen voor de bijenkorven die van elders in Meijel geplaatst zouden worden,*
- * dat hij ook het recht zou hebben tot aan de grenzen straffen en boeten op te leggen en daarvan betaling te ontvangen,*
- * dat hij samen met de schepenen van zijn dingbank openbaar de grensplaatsen zou mogen inspecteren en zou mogen bestraffen al wat strafbaar zou zijn,*
- * dat zijn onderdanen tot aan de grenzen de hei en de wei mochten gebruiken.*

Bijlage 19: Instrument, waaruit het bovenstaande blijkt

Bijlage 20: Attestatie van het Gericht van de Stad Cladbach

Bijlage 21: Kondschap van een Burger van Keulen

folio 15.

Kondtschappen eines Burgers van Coëllen sub Nro.21. Vundt hat angeregter Voerdragh also vreedelick gestanden tot int Jaer 1571. In welcken Jaere, die Hornsche onderdaenen, die van Heit-huijsen ende Roggel sich hebben wederoem moetwillich verneemen ende gelusten laeten over voersch: limiten den Meilschen Haenenbergh den Muschen off Bremmesbergh, ende den Heldenschen Haenenbergh de facto overtopasseeren, ende daselbs haere gewalt, niet alleen met den Beesten, sondern ock met torff stecken, geexerceert, dat der Heer tot Meill georsaectt gewesen darab opentliche protestatie tedoen, ende die plaetze ende moetwillen met onpartijelicken doch benachbarten gericht visitieren ende daertegens voersch: Hornsche Underdaenen citeren ende in die protestatie denselven intimieren laeten Hoe bie die Attestatie des gericht van Helden ende Kessell toersien hierbiegaende sub Nro 22.

2.1.6. Hornse inval in 1571

Tot 1571 is het genoemde verdrag vreedzaam nageleefd. In 1571 echter hebben de Hornse onderdanen uit Heythuysen en Roggel zich weer baldadig gedragen, toen zij er behagen in schepten Meijel binnen te vallen over de Meijelse Haenenbergh, de Musschen- of Brimmenbergh en de Heldense Haenenbergh.

Niet alleen door er hun beesten te laten weiden, maar ook door er turf te steken, hebben ze zo'n verwoesting aangericht, dat de heer van Meijel zich genoodzaakt zag openlijk protest aan te tekenen (Rijkskamergerecht).

Bovendien bezocht hij met afgevaardigden van dingbanken uit onpartijdige, aangrenzende dorpen de plaatsen waar de Hornsen met vernielingen een spoor hadden nagelaten. Die onpartijdige schepenen heeft hij een stuk laten opstellen, waarin duidelijk werd uiteengezet, wat de Hornse onderdanen hadden misdreven.

Bijlage 22: Attestatie van het gerecht van Helden en Kessel.

folio 16.

Voer welcke gewalt, dat der Heer tot Meil die Graffinne van Hoern Anna van Egmond met voersch: haere onderdaenen op die constitution der pandungh, diewiele wolgemelte Gravinne dem Cammergericht onderworpen ende binnen der Stat Collen wonachtich, ende hochgedachte Keijserliche Cammergericht citiert, doch bie intercessien des Graeven van Nieuwenaer, die oneinigkeit wederoeme ter ruhe, ende op vorigen Vorträge in stielstandt gecoemen, wie vuijt die brieven ende copien van Wolgedachten Graven ende Graevinnen to ersien, ende hierbiegaende onder den Numero 23 ende 24.

Dieser stielstandt hat gestanden tot int Jaer 1594. In welcken Jaere die voersch: van Heithuisen ende Roggel wederoem angevangen hebben voersch: limiten met gewalt toe overtretten, en sich daerbie niet ersettiget, maer voergenommen te kommen op S.Wilbourts putte voersch: ende alzo tot op die Graeven van Meel die beste weide velden,

Vanwege die Hornse gewelddadigheden heeft de heer van Meijel de Gravin van Horn Anna van Egmond en haar onderdanen uit Heythuysen en Roggel tot betaling en vergoeding gedwongen. Hij deed dit via het Rijkskamergerecht (te Spiers), waaraan de Gravin, die te Keulen woonde, onderworpen was. Het Rijkskamergerecht heeft de aanklacht overgenomen, maar door tussenkomst van de Graaf van Nieuwenaar is de onenigheid bijgelegd en de rust hersteld op basis van de vorige verdragen (uit 1509 en 1535).

Bijlage 23: Brieven en kopieën van de Graaf en Gravin,

Bijlage 24: Brieven en kopieën van de Graaf en Gravin

2.1.7. Hornse inval van 1594

Tot 1594 bleef het rustig aan de Meijelse zuidgrens. In 1594 echter begonnen die van Heythuysen en Roggel opnieuw met geweld de grenzen over te trekken.

Ze kwamen niet zomaar een stukje Meijel binnen, maar namen zich voor Meijel te bezetten tot aan de St. Wilbertsput.

De beste weidevelden tot aan de bebouwde kom van Meijel toe hebben ze met turfsteken vernield.

folio 17.

met Toerffen te verderven, welcke gewalt ende moetwille, der Heer tot Meill, dem Hochwurdigsten, Durchleuchtigsten en Hochgeboren Heeren Ernestum Churvorsten Hertoch in Over ende Neder Baijern, als Graven tot Lhoen, ende dahers der Graeffscaep Hoern Lheenheeren, ende in Sijner Churfln Durchloechticheit Secreten rhaet binnen Luijck aengheclaget, alle sijn schijn ende bescheet ingelievert. Warop dat sijne Churf.:Durchlochticheit, voerige anetogene Voerdräge ende Limitplaetsen gnedichst confirmiert, daerbie toehandt heben, ende die overtretters als Landtvreedtbreckers te straffen genedigst bevoelen, ock verscheidene Beveelschriften, so aen den Drost tot Stockum als Heeren tot Blienbeck ende Hillenraet, den Schouten ende den onderdaenen selffz ende respective sijner Churvorstlicher Doerluchtigheit Momboiren int voersch: Graeffscaep Hoern, omme tegens die overtreeders in vuegen bovengemelt via Juris te procedieren, genedichst in sijner Choer-

De heer van Meijel heeft vanwege die gewelddadige invallen een aanklacht ingediend bij de Zeer Hoogwaardige, Zeer Doorluchtige en Hooggeboren Heer Ernst (van Beieren, bisschop van Luik 15811612), Keurvorst, Hertog van Over- en Neder- Beieren. Genoemde Keurvorst was Graaf van Loon en daardoor Leenheer van het Graafschap Horn. Bovendien heeft de heer van Meijel bij de Keurvorstelijke Geheime Raad al zijn bewijsstukken en nodige bescheiden afgegeven. Daarop heeft Zijne Keurvorstelijke Doorluchtigheid de hiervoor genoemde verdragen en grensbeschrijvingen gunstig bevestigd en aanbevolen de grensovertreders te straffen als landvredebekers. Daarnaast heeft hij nog verscheidene beveelschriften doen uitgaan, aan de Drost tot Stokkem, de Heer tot Blijenbeek en Hillenraad, de schout en de onderdanen zelf, en aan zijn keurvorstelijke gevolmachtigden in het Graafschap Horn, om tegen de overtreders, als zijnde landvredebekers, gerechtelijk te procederen.

folio 18.

Chorvoerstliekeit Doorluchtigheit Secreten Rhaet decernieren ende vuitgeven laeten, wie die confirmation hierbiegaende sub Nro 25. ende die Beveelschriften met dem Luttichsen Protocoll sub Nris 26 . 27 . 28 . 29 . 30 . 31 . 32 . 33 . 34 . 35 . verner vitwiesen.

Alsoe dat voersch: van het Graeffscaep Horn, met gheinem fundament noch eenichsins probieren connen, dat haere limiten souden zijn, Sent Wilberts putt, die Moelen tot Meil, den Muschenbergh dien sie valschlich gewesen int Meilsche velt ant Hagelcruijs, ende soe voert opten Heldenschen Haenenbergh.

Want voer aneteikende deijlongh tusschen Hoern ende der Heerligkeit Weert, in Anno 1515 veel anders vuytwiest, derhalven so veel S.Wilberts putte anlanget met den onderdaenen van het voergesch: Graeffscaep Hoern, daerover gheene disputation te nehmen ist.

Dit blijkt uit:

bijlage 25 : de confirmatie(bevestiging)

en de bijlagen 26 t/m 35: beveelschriften uit het Luikse Protocol

2.2. Voorlopige conclusies betreffende de grens tussen Meijel en Roggel-Heythuysen

Het mag dus duidelijk zijn, dat de lieden van het graafschap Horn geen enkele basis hebben en evenmin argumenten kunnen aandragen om hun grenzen te laten lopen van St. Wilbertsput via de molen van Meijel, de Musschenbergh - waarvan ze de ligging overigens zeer ten onrechte in het Meijelse veld nabij het Hagelkruis aanduiden - naar de Heldense Haenenbergh.

Immers de uitpaling van de grenslijn tussen het graafschap Horn en de heerlijkheid Weert in 1515 maakt duidelijk, dat de onderdanen van het graafschap Horn geen enkele aanspraak kunnen maken op de St. Wilbertsput. (zie 2.1.2.)

folio 19.

So veel die Moëlen tot Meil belanget, ist ock hierboven verclaert ende deduciert, dat daselffs voer het Graeffscaep Hoern geene gerechticheit voerhanden ist.

Soe veel den Muschenbergh den voersch: Hornschen in dem Meilschen veldt, ~~ock v...h...ende~~ wie onrechtwarhaftich gewesen anlanget, werden voersch: Hornschen in ewigheit niet bewiesen, dat terselverr plaetzen eenen bergh solckes naemens gelegen ist off gelegen hatt.

Vielweniger solten voersch: onderdaenen connen probieren dat tuschen den Graeven tot Hoern, ende den Heeren van Meil der limiten halven sinthers den jaeren 1535 eenige visitatie oft dat eenige beliedenis op S.Welberts put ende op die Moëlen tot Meill, oft opten ~~v...h...~~ onwaeren geremonstrierten Muschenbergh indem Meelschen Velde so lange alsset Gravescaep Horn, ende die Heerligkeit

Met het voorgaande is voldoende vastgesteld, dat die van het graafschap Horn ook geen enkel recht op de molen van Meijel hebben.

Bovendien kunnen de Hornsen in alle eeuwigheid niet bewijzen, dat de Musschenbergh in het Meijelse veld ligt, waar zij deze, tegen alle waarheid in, aanwijzen, of dat een berg met dezelfde naam daar ligt of ooit gelegen heeft.

Nog veel moeilijker zal het de onderdanen van het graafschap Horn zijn aan te tonen, dat de Graaf van Horn en de Heer van Meijel sinds 1535 ooit samen de hier genoemde grensplaatsen hebben bezocht of daar bezichtigingen hebben gehouden, omdat St. Wilbertsput, molen van Meijel en de onterecht in het Meijelse veld aangeduide Musschenbergh plaatsen zouden zijn op de grens tussen Meijel en Horn.

folio 20.

Meil in rerum natura gewesen, gehalden sijn worden, anders dat die vorangetogene Voertragh medebrengh oft dat vandemselven einige exercitie van Jurisdictione oft gebrueck gewest ist.

Soe veel die Heldenschen Haenenbergh anlanget dewiel daselbst tuschen den van Helden, ende den van Roggel ende Heethuijsen twist noch ongeschlicht vorhanden, wollen die van Meel deren van Heidthuysen

ende Roggel pretent dieselven plaetzen, tot vuitgiewesener ende getroffener verglichungh heimstellen ende sich dessen twist int geringsten niet anneemen.

Dan voer soe veel dere van Meil gerechticheijt daselbst, seggen ende houden denselven Heldenschen Haenenbergh voer haire limite paele, Bekennen ock daselbs die van Helden te halten voer haere rechte Nabueren, welcken bergh dat alletijtt is van dem Heeren tot Meill gerichtich begangen, allwaer dat oeck die onderdaenen het gebruijck van heiden, weiden ende torfstecken gehadt hebben ende noch hebben.

Even moeilijk zullen ze kunnen aantonen, dat de Graaf van Horn ooit recht gesproken heeft in verband met die plaatsen, ook al gaan ze daarbij in de historie terug tot het ontstaan van het graafschap Horn en de heerlijkheid Meijel.

2.3. Nadere getuigenissen i.v.m. plaatsen aan de zuidgrens van Meijel.

2.3.1. De Heldense Haenenbergh

Aangezien er over het grenspunt Heldense Haenenbergh tussen die van Helden en die van Roggel / Heythuysen geen twist of slepend probleem is, willen die van Meijel aan die van Heythuysen er) Roggel voorstellen diezelfde Heldense Haenenbergh als grenspunt ook van Meijel aan te houden en er niet de minste twist over te laten ontstaan. Die van Meijel achten de Heldense Haenenbergh een punt van hun grens. Zij bekennen tevens, dat die van Helden daar hun directe naburen zijn. Zij delen mee, dat de Heldense Haenenbergh steeds door de Heer van Meijel bezocht is als rechtmatige grensplaats, tot waar de onderdanen van Meijel van oudsher de hei, de wei en de turf mochten gebruiken, zoals zij dat nu nog mogen.

folio 21.

Von demselven Heldenschen Haenenbergh, Bekennen ende seggen die onderdaenen van Meill, dat sie tegens die van Heithuissen ende Roggel reinoten ende sich scheiden op eenen berch geheeten den Muschenbergh oft Bremmenbergh, welcke bergh dat oick vanden Heeren tot Meil voer einen Limitpael alletijdt gerichtich begangen, ende vanden Onderdaenen tot Meil met heiden, weiden, torffstecken gebruijckt is worden.

Van demselven Muschenbergh oft Bremmenberch Bekennen ende seggen die onderdanen van Meill dat sie tegens die van Heethuisen ende Roggell reinoten ende geschieden op eene plaets geheeten die groete Vischerie, welcke plaetse dat der Heer van Meil alletijdt voer sijne limite gerichtich begangen, ende die onderdhanen tot darop haer gebruijck van heiden, weiden ende toerfstecken gehadt hebben ende noch hebben.

2.3.2. Musschenbergh/Brimmenbergh

De onderdanen van Meijel zeggen hierbij, dat tussen hen en die van Heythuysen en Roggel een grenslijn loopt van de Heldense Haenenbergh naar de Musschenbergh of Brimmenbergh. Ook deze berg werd door de heer van Meijel steeds als rechtmatige

Meijelse grensplaats bezocht en ook mochten de Meijelsen tot daar heide, wei en turf benutten.

2.3.3. De Groete Visscherij

Die van Meijel zeggen, dat de grens tussen Roggel/Heythuysen en Meijel verder loopt van de Musschenbergh/Brimmenbergh naar de Groete Visscherij. Ook die plaats bezocht de heer van Meijel altijd rechtmatig als limietplaats en ook tot daar hadden de Meijelsen het recht van heiden, weiden en turfsteken.

folio 22.

Van demselven plaetse, Bekennen ende seggen die onderdaenen van Meill, dat sie tegens die van Heethuisen ende Roggel reinoten ende scheiden op eenen bergh, geheeten den Meijlschen Haenebergh, welcken bergh dat der Heer tot Meil alletijdt begangen, ende gerichtlich beleidt heft, voer sijne limitpaelen derselver heerlijkheid, ende vanden onderdaenen van Meil alletijdt met heiden ende weiden, gebruickt ist, wie het bewies over gesatte limiten in dem instrumente sub Nro ~~17~~ 19., Die Attestatie van Gladbach ende Cöllen sub Nris 20 ende 21. ende die attestatien van Helden Nro 22. ende bie attestatie van Asden ~~ende Doerne~~ sub Numero 36. ~~ende 37 hoebiegaende te ersien~~ het bovengemelde instrument sub nmro negentien te ersien ist.
~~ist.~~

Wie dan ock beteickent beneffens desen biegevoegte documenten eenen deijck tegenwordich dewelcken /:soe die plaetze daselbs via regia kommende van dem Bosch op die Maese, ende sonder denselven

2.3.4. Meijelse Haenenbergh

De Meijelsen zeggen, dat de grens tussen Meijel enerzijds en Roggel/Heythuysen anderzijds verder loopt van de Groete Visscherij naar de Meijelse Haenenbergh. Deze berg werd tijdens de grensbeleiding steeds met recht en reden door de heer van Meijel bezocht en de Meijelsen hebben er van oudsher gebruik gemaakt van de heide en de weidegrond.

Vergelijk:

Bijlage 19: Het Instrument

bijlage 20: De Attestatie van Gladbach

bijlage 21: De Attestatie van Keulen

bijlage 22: De Attestatie van Helden

bijlage 36: De Attestatie van Asten.

Overigens ligt er een dijk van Meijel tot de Meijelse Haenenbergh, die met grote kosten ten laste van de inwoners van Meijel is aangelegd en onderhouden. Men kan meestal niet de via regia van 's-Hertogenbosch naar de Maas bereizen zonder over deze dijk te gaan.

folio 23.

dick niet te reisen is;/ met groeten onkosten der van Meill gelacht ende gemackt heft moeten worden streekende vande dorpe Meill tot op vorsch: Haenenbergh, ende vande van Meill in reparation, dergestalt onderhouden, dat niet een huijz binnen Meil ist, het en weet sijne part, wieveel dat tot die reparation des dicks scholdich ist, ende bie fault dat nae genommener visitatien das gericht van Meil

die Breucken dairvan dem Heeren tot Meil adiudiceert werden, wie der oogenschijn van den dick hetselve tot bewiesen ende met konden, in angerechten documenten ende instrumente, sub Nro.19. erwiesen is.

Vundt ist schlieslich vit vorangerechten redenen, documenten, schijn ende beschiedt, soemen clær aftoemen, mit wat moetwill voersch: onderdaenen der Graeffscaep Hoern, ihre limiten feingeeren, ende vyt der loght spinnen, daer doch sie noch possessie noch exercitie van Jurisdiction op solcken

De kosten van het onderhoud van die dijk zijn zo hoog, dat er geen gezin binnen Meijel is of het weet zeer goed welk deel het in het onderhoud moet bijdragen.

Indien de schepenbank (het gerecht) van Meijel constateert, dat iemand zijn deel van het onderhoud verzaakt, worden er boetes opgelegd die aan de heer van Meijel toekomen. Een stuk grond dat zo iemand langs de dijk bezit, wordt hem dan bovendien ontnomen.

Bezichtiging van de dijk, getuigen en inzage in de bijgevoegde documenten leveren hiervoor een duidelijk bewijs.

Vergelijk:

Bijlage 19: Het Instrument.

folio 24.

voergebrachten limiten probieren connen. Ende dat dartegens die voersch: onderdhanen Meil haere geremonstrierte limiten tegens die van Heethuijsen ende Roggel, so wol int exercitie der jurisdiction als met hebbender goeder possessie ende reliquien vande dick voersch: der notturf nae met den voer gemelten documenten ende kondtschappen bewiesen hebben.

Daeromme dat sie als arme onnoësele onder saeten der Heerlicheit Meel weesende in cleijnen getaell tegens vorsch: Hornsche, die sich stolt macken op haere mennichten ende gewalt, bevreest zijnde, mijne Heeren van desen edelen Hoeve, oetmoedich bitten te neemen in protexie ende defensie, damit dat sie moegen gemanuteneert worden in dem jeenigen waertoe sij nae recht befueget sijn, ende dat mijn Heeren ex eorum nobili officio sollen bevinden,

**2.4. Slotconclusie betreffende de grens
tussen het Graafschap Horn en de Heerlijkheid Meijel**

Mijne Heren van dit Edele Hof,

Op grond van de hiervoor genoemde redenen, documenten, bewijsstukken en gerechtsuitspraken is duidelijk met welk een overmoed de onderdanen van het graafschap Horn hun noordelijke grenzen hebben verzonnen en uit de lucht gegrepen. Zij kunnen noch bezit noch uitoefening van rechtspraak claimen op de genoemde grenspunten. Daartegenover kunnen de onderdanen van Meijel, zowel met documenten als met getuigenverklaringen, de aanspraken op hun rechtsgebied en hun rechtmatige bezit (dorp, grenspunten, gebied binnen de grenspunten en resten van de dijk) hard maken tegen die van Heyt-

huysen en Roggel.

De Meijelsen zijn bevreesd, want zij zijn gering in aantal tegenover de Hornsen, die zich brutaal sterk achten door hun grote groep en kracht. Daarom verzoeken de arme, onschuldige onderdanen van de heerlijkheid Meijel U nederig, Edele Heren, hen in bescherming te nemen, opdat zij in het bezit gesteld blijven van datgene waarop zij recht hebben.

folio 25.

vuith alle het jeenige wat hierboven geseet, off dat bie meinen heeren daertoe noch in recht dienlich ende noëttigh sal moegen befunden werden, bietovuegen dat die van Heethuisen ende Roggel, met haeren consorten niet geoorloeft ende ist gewest, den van Meil met geweld int gebruick van hoender gemeente op voersch: limiten perturbieren, veel minder die Beeste gronden ende weiden aftostecken ende ewech to vueren, ende dat hun der oorsacken sal ingebonden werden, van alsulcken turbatien te eesseeren, ende alles wat sie de voersch: van Meil in solcher vuegen afgenoemen te restitueeren, met erstattung van alle schaden, kosten ende interesse.

Belangende die Limiten ende gerechticheijten, voersch: Heerlicheit Meell tegens die van Neerweert

Zij verzoeken U, Heren, in de uitoefening van uw edel ambt uit wat hiervoor gezegd is of uit de stukken die U verder nog wenst te ontvangen van mijn mandant of die deze nog van belang en noodzakelijk acht orn toe te voegen, tot de conclusie te komen

- * *dat die van Heythuysen en Roggel, met hun consorten uit Haelen, enz., een zeer onrechtmatige daad begingen door met geweld en verwarring Meijel binnen te vallen en de Meijelsen te hinderen bij het rechtmatig gebruik van de gronden nabij genoemde grensplaatsen,*
- * *dat zij nog minder recht hadden de beste gronden en weilanden van Meijel af te steken en weg te voeren,*
- * *dat zij op grond van hun misdaden veroordeeld dienen te worden tot volledige vergoeding van wat ze in Meijel vernielden, met betaling van alle schaden, kosten en al datgene wat de Meijelsen verder toekomt.*

folio 26.

Bekennen die Eingesettene van Meil dat sie met den van Neerweerd reinoten ende gescheiden van dem Meilschen Haenenberch op eine platse geheeten die Duijvelsmeer, welcke plaets der Heer van Meill alletijdt voer sijnen limitpael gerichtlich begangen ende van den onderdaenen van Meil gebruickt gewest ende noch gebruickt wirdt.

Von derselven platsen bekennen ende seggen die onderdaenen van Meil dat sie tegens die van Neerweert, reinoten ende scheiden op eenen Bergh geheeten Ambstloerbergh. Welcken bergh der Heer van Meil alletijdt voer sijnen limitpael gerichtlich begangen, ende vande onderdaenen van Meill gebruickt ist worden, hoe uither dem Hoven sub Nro 19. angetogenen Instrumente ende kondtscaeppen te erwiesen.

Destemeer alzoe dat der Heer van Meill op desesem bergh sijne Conijnsvrande ist hebbende,

3 . D E G R E N S M E I J E L - N E D E R W E E R T

3.1. Van Meijelschen Haenenbergh tot Ambtsloerbergh

3.1.1. Duivelsmeer / Duivelsmeer

De inwoners van Meijel getuigen, dat zij met die van Nederweert een scheidende grens hebben die loopt van de Meijelse Haenenbergh naar Duivelsmeer. Deze plaats, Duivelsmeer, werd door de heer van Meijel steeds rechtmatig bezocht bij de inspectie en bevestiging van de grens van zijn heerlijkheid en de Meijelsen gebruikten vroeger én gebruiken ook tegenwoordig nog tot daartoe de grond.

3.1.2. Ambtsloerbergh / Ambtsloerbergh

Van Duivelsmeer loopt, volgens de Meijelsen, de grens met Nederweert verder naar Ambtsloerbergh. Ook deze berg werd door de heer steeds rechtmatig bezocht en tot daar maakten de Meijelsen eveneens altijd gebruik van de grond.

Vergelijk:

Bijlage 19: Het Instrument en de getuigenissen.

folio 27.

ende niemandts anders, dat oick voor tijden op desesem bergh die van Neerweert flaggen ende bulten tuschen hadden gemeijet, ende van dem Heeren tot Meil beslagen daselbst tot profijt vande Heeren van Meil liegen blieden sijnde tot den groesen brandt toe.

Ende dat eertijts tusschen den Graven van Horn, als Heere tot Weert, ende den Heeren van Meil op denselven berge een beleid gehalden ist worden. In welcken beleid dat der Heer van Meil tot den Graven van Horn verclaerden, dat hij den voersch: bergh voer sijn limitpael were houdende, Ende soe der Grave einich ander bescheit hebbe dat hij solcx soude vortbrengen. Darop dat die Graeve andtwordt gaff sich omkeerende nab Meilwaertz seggende: Dat de Heere tot Meil daselbst eine schoone gemeente weere hebbende, Wie dan van gelicken die onderdaenen vanden dorpen Sommeren, ende Asden, Brabandscher sijden die onderdaenen van Meil op denselven Bergh, voor ihre nabueren

Dit wordt nog extra bevestigd door het feit, dat de heer van Meijel op Ambtsloerbergh zijn konijnsvrande (jachtgebied op konijnen) heeft en anders niemand. Buiten de heer en degenen die hij daartoe uitnodigt mag er niemand jagen.

Bovendien is het waarschijnlijk goed hier op te merken, dat die van Nederweert voor lange tijd eens plaggen, bulten en tussen (namen voor verschillende veenzoden met resp. turf, grof gras en gras/ onkruid) hebben gehakt op deze Ambtsloerbergh. Die zoden zijn door de Meijelsen gepand ten behoeve van de heer van Meijel. Zij bleven er liggen tot de (grote) peelbrand.

Die van Meijel getuigen bovendien, dat vroeger door de graaf van Horn, als heer van Weert, en de heer van Meijel een beleid (schouwing) is gehouden. Daarbij verklaarde de heer van Meijel aan de graaf van Horn, dat hij deze berg hield voor een grenspunt van zijn grondgebied. De heer van Meijel zei toen: "Graaf, als U een ander ge-

rechtvaardigd oordeel heeft in verband met de grens, wilt U dat dan naar voren brengen.”

Daarop keerde de graaf zich om naar Meijel en zei: “Heer van Meijel, U heeft daar een mooie ‘gemeente’ liggen.”

folio 28.

erkennen, datselve wirdt alles uith dem hiebeuver sub nro 19. ~~ende~~ angeruerten instrument, ende met die attestatien des gerichtens ~~Asden~~ van Sommeren sub nro 37. ende bie die attestatie des gerichtens Asden sub Nro.38. ~~Wie naehens als bie attestatie des gerichtens Sommeren sub Nro 40 ende Asden ende 41~~ hiebegaende met meeren toebewiesen ist.

Alsoe dat vuith allen documenten so voersch: claer erschienet, dat die Heerligkeit Weert oft het Doerp Neerweert, geenens naerder pael oft limit tot der Heerligkeit Meil can bethoenen dan den jetzgesatten Ambsleier Bergh, ende dorch denselven berch van der voersch: Heerligkeit Meil affgeschieden zijn.

Ende ob wol vanden Ingesetenen, des doerps Nierweert, sonder einighe fundamenta untwaerhachtich gepraetendieret ende geseet wirdt, dat tusschen hun, ende der heerligkeit Meil, die uiterste limitpaelen soude weesen, S.Wilborts putte.

Hoe op dezelfde wijze de onderdanen van de dorpen Someren en Asten, in Brabant gelegen, de inwoners van Meijel als hun burens erkennen op de Ambslobergh, blijkt wel uit

bijlage 19: Het Instrument,

bijlage 37: De Attestatie van het gerecht van Someren,

bijlage 38: De Attestatie van het gerecht van Asten.

Uit alle dokumenten die hiervoor zijn genoemd, blijkt toch overduidelijk, dat de heerlijkheid Weert of het dorp Nederweert geen nauwkeuriger grenspaal of grenspunt met de heerlijkheid Meijel kunnen aanwijzen dan de genoemde Ambslobergh en dat zij dus op genoemde berg grenzen aan de heerlijkheid Meijel.

folio 29.

ende daselbs soude gesatt zijn, een limitpael, ende vande paele op die Mbele tot Meil.

Soe wirdt doch solch pretent ende seggen wederlucht, uijt desen naevolgenden redenen ende documente.

Want het is waerachtich, dat het Erve waerin voersch: pretent stein gestanden, ist des Heeren van Meel schaetbuere erve nae der sieden van Meel waerts, ende over die ander sijden schaetboër an den Heeren van Doern ende dat datselbster geene andere Heeren erkannet werden dan der Heer tot Meil, ende der Heer van Doern. Wie die attestatien ende Carte deren van Doern, sub Nro 39. ~~ende 40~~ ende voersch: Legerboeck van Meil Nro.6. hiermedegaende uitvoeren.

Ende nae die dispositie van rechten gheen

limes tuschen enige heerlijkheit gestalt magh werden, ende soe verre gestalt were gheen scheidunge noch separatie van heerlijkheit can

3.2. St. Wilbertspuit is geen onderdeel van de grens Meijel-Nederweert

De inwoners van het dorp Nederweert hebben zonder enige grond en oneerlijk pretenties en zeggen daarom steeds maar, dat de St. Wilbertspuit het uiterste grenspunt is tussen hen en de heerlijkheid Meijel. Bovendien zeggen ze, dat de grens tussen Meijel en Nederweert vanaf de grenspaal, die bij de St. Wilbertspuit is geplaatst, verder loopt tot aan de molen van Meijel.

Door de hierna genoemde argumenten en dokumenten zal duidelijk weerlegd worden wat die van Nederweert aan pretenties en praatjes naar voren brengen.

1.

Want het is zonder meer zo, dat het stuk grond waar de genoemde grenssteen staat schatplichtig is aan de heer van Meijel, althans in de richting van Meijel, zoals het stuk grond aan de andere zijde schatplichtig is aan de heer van Deurne. Bovendien kent men daar geen andere 'grondeigenaren' dan de heren van Deurne en Meijel.

Vergelijk:

Bijlage 39: Attestatie van Deurne

bijlage : "Carte" (Kaart/akte van Deurne ?)

bijlage 6 : Legerboek van Meijel.

folio 30.

can importeren, Soe woe veer als niet interesse habentes, bie voersch: settingen, behoerlicker wiese biegeroepen ende sein, ende daerin consentiert hebben, noch met vonnis, gewiesen en sij doerinne te consenteeren.

Ende dat in solcke gevalle allen heeren waepenen, tuschen welcken alsulcke separatie dorch alsulcken limitpaele # ~~ende stein~~ gehouwen te werden. # gemaectt wel behueren op voirss stein en pael

Ende dan niet one dat op der jeenigen welcker waepen op alsulcken stein niet gevonden wirdt gehouwen toe zijn, ende nochtans bie solcker settingen interessiert is, alsulcke settingen niet en rueret, daerniet genoechaem probiert wirdt darbie, aen noch oever gewest toe zijn.

Ende ock dat naevolgende al sulcke separatie ende stellingen van paelen is nottigh dat die exercitie vandie jurisdictie vermoege des gestalten limit pael ervolgt.

2.

Volgens de beschikking van het recht kan er geen grens tussen heerlijkheden worden vastgelegd met grenspalen, als niet degenen die belang hebben bij de vaststelling van de grens of de plaatsing van een grenspaal, op een behoorlijke manier bij elkaar zijn geroepen, zich met de vaststelling akkoord hebben verklaard of zich hebben neergelegd bij een gewezen vonnis in die zaak. Wanneer niet aan die voorwaarden voldaan is, heeft een toch vastgelegde grens geen enkele rechtsgeldigheid als officiële grens.

In zulke gevallen worden de wapenen van alle heren tussen wier landen op een wettige manier de grens wordt afgepaald, in die stenen paal gebeiteld.

Van zo'n plaatsing van een grenspaal hoeven zij zich niets aan te trekken, wier wapenen niet in de steen gebeiteld zijn, maar die toch belang hebben bij die plaatsing, althans wanneer niet voldoende nagegaan is of die belanghebbende heren er wel dan niet bij aanwezig hadden kunnen zijn.

Wanneer de grenspalen op een correcte wijze zijn geplaatst, [leeft dat noodzakelijk gevolgen voor de vaststelling van het rechtsgebied waarbinnen de jurisdictie van de belanghebbende met zo'n plaatsing bevestigd wordt.

folio 31.

Nue ist waer ende sal anders niet connen bewiesen worden, dat op den pretens steinenpael einige wapen vande Heeren tot Meil noch van sijns Overlenheeren den Hertoch toe Gelre, maer alleen de wapenen van Grave Philippen van Montmorantij in der qualiteit als Heere tot Neerweert an einer ende ander seiden des Hertogen van Brab: als Heeren tot ~~Asden~~ Sommeren gehouwen sijn.

Ende sal glickfals niet connen bewiesen werden, dat die van Neerweert, ~~Asden~~ oft Sommeren, oijt einige exercitie van Jurisdictie aen der plaetsen daer voersch: stein gestanden hebben pretendiert viel weniger gehadt, Jaë, dat noch Gelderschen, noch Meilschen, noch Dornschen noch Asdensche heeren oft onderdaenen, in settinge vandie voersch: palen gewesen noch daerbie ~~gewesen~~ gewesen sijn.

Nu is het waar en het zal ook niet anders aangetoond kunnen worden, dat op de huidige stenen paal geen wapens van de heer tot Meijel of van zijn overleenheer, de Hertog van Gelre, voorkomen, maar dat alleen de wapens ingeslagen zijn van Graaf Filips van Montmorency in zijn hoedanigheid van heer van Nederweert aan de ene en van de Hertog van Brabant als heer van Someren aan de andere zijde.

Maar het zal evenmin bewezen kunnen worden, dat die van Nederweert of Someren ooit bij de huidige grenssteen gestaan hebben, terwijl ze er jurisdictie voor zich opeisten, die ze er ook absoluut niet hadden. Evenmin is te bewijzen, dat heren of onderdanen van Gelre, Meijel, Deurne of Asten bij de plaatsing van de onderhavige grenssteen aanwezig zijn geweest.

folio 32.

Maer wel ist wahr, dat tussen Beull, Summeren ende den van Neerweert omtrent het Jaer 1543 van hunliedens limiten twist geresen, ende daernaer deur visiteren des hoeftz van Brab: in voersch: jaeren geschlicht sijn. Ende dat voersch: Heeren opgericht hebben vijff steinen damit ten ewige daegen voersch: onderdaenen van Beul, Sömmere ende Neerweert gesepareert, wie mit demselven steen toebewiesen.

Ende dat daeromme voersch: heeren ock dergelicken

stein einen gesatt hebben, op S. Wilberts putt om te richten vanden anderen steinen tehaelen, sonder dat den voersch: stein tot ein limijt pael gestellet oft pretendert ist gewesen toestellen, dan onder expresse declaration, dat denselven stein geenen anderen heeren soude preiudicieren noch toe naë strecken, wie die contscappen in instrumente hierboven biegevoeget, sub Nro 19 ende die Attesta-

Het is daarentegen wel waar, dat de inwoners van Budel, Someren en Nederweert rond het jaar 1543 ruzie kregen over hun grenzen. Die ruzie is beëindigd door een bezoek dat het Hof van Brabant in 1543 aan de grens bracht. De heren van genoemde plaatsen hebben toen vijf stenen gezet, die voor alle tijden de onderdanen van Budel, Someren en Nederweert zouden scheiden. De plaatsen van die stenen waren gebonden aan de richtpaal bij de St. Wilbertsput.

Daarom hebben de genoemde heren een soortgelijke steen gezet bij St. Wilbertsput om van daaraf de richting te bepalen van de andere stenen, zonder dat de bedoelde steen als grenspaal is gezet of zonder dat de inwoners en heren van genoemde plaatsen op deze steen enige aanspraak konden maken. De paal bij de St. Wilbertsput is dus een richtpaal. De plaatsing van deze steen geschiedde onder de uitdrukkelijke verklaring, dat daarmee geen enkele heer rechten ontnomen zouden worden, maar ook geen enkele heer nieuwe rechten toe zouden vallen.

Vergelijk:

Bijlage 19: Het Instrument,

bijlage 38: De Attestatie van het Gerecht van Asten,

bijlage 37: De Attestatie van het Gerecht van Someren,

bijlage 40: (De Attestatie van Someren of Deurne)

folio 33.

attestation der Gerichten Asden sub nro .38. ende Sommeren sub Nris 37 ~~39 40 ende 41~~ ende den sub nro 40 claerlick mede brengen.

Ende alzo voersch: van Mommorantij niet alleen een graeve van Hoern was, maer ock een Heer van Weert ende Neerweert, tuschen welcken ende den van Buell ende Sommeren der tijdt den twist gewesen die wapenen van Montemorantij als anders geine hebbende opten stein gestelt, Maer sonder dat als voergemelte Geldersche Meilsche Dornsche oft Asdensche Heeren ende onderdaenen darbie geroepen gewesen sindt.

Ende blijcket oick bie den Beulschen ende Sommern onderdaenen hebbender possessies ende limiten, dat sie, hoewel dat die waepenen van Brabant opten pretensen steen gehowen, staende, ende deur vorsch: Heeren Commissarij van huender Sijden wegen, op S. Wilberts putt gesett is worden, waeraff dat sie

En omdat genoemde Graaf van Montmorency niet alleen graaf van Horn was, maar ook heer van Weert en Nederweert, waarmee de inwoners van Budel en Someren in die tijd ruzie hadden, staan de wapens van Montmorency op die steen en geen van de heren van Gelre, Meijel, Deurne of Asten. De heren en onderdanen van die plaatsen

zijn bij het zetten van de richtpaal niet erbij geroepen.

3.

Bovendien blijkt uit de handelwijze van de onderdanen van Budel en Someren, dat de paal bij St. Wilbertsput slechts een richtpaal is. Of-schoon de wapenen van Brabant in de huidige steen gebeiteld zijn en deze steen door genoemde Heren Commissarissen op hun verzoek geplaatst is, gebruiken zij, de inwoners van Budel en Someren, de paal slechts als richtpunt voor de andere palen, evenals de inwoners van Nederweert dat doen.

folio 34.

gelijck die van Neerweert, haere richten op die andere gesatte paelen haelen. soe en kommen noch rae-ken sie nochtans niet die plaetse van S. Williberts putte, maer verblieven bie haer limiten ende gestelte paelen, daer sie vande van Asten abgeschieden, bie cans een uhre wech gaens daervan.

Gelijck oick die onderdaene vande dorpe Asden haere richten haelen op S. Williberts putt totten anderen gesette paelen, Niet dat sie pretendeeren daselbs te sijne, haere limitpaele, maar attesteeren te keeren tegens die van Meil opt Amsleroybergh, voersch: daselbst dat sie, die van Meil voer haere nabueren houden, ende vande berge opten Keijboum allwaer datsie die van Meil alleene ende niemandts anders voer haire nabueren erkennen, welcke nach bie cans eenen buchsenschuet weges van voersch: S. Willibrordts putte ter sie de nae Brabant gelegen ist, wie den oogenschijn ende Carte voersch: medebrengh.

Daarbij komen die van Nederweert met hun bezittingen niet tot aan de St. Wilbertsput, maar houden zij zich aan de grens tussen Nederweert en Asten, die begint bij een paal welke bijna een uur gaens van St. Wilbertsput verwijderd staat.

4.

De inwoners van Asten richten hun grens eveneens op de paal bij de St. Wilbertsput, zonder dat zij op die paal aanspraak maken als op een grenspaal. Zij getuigen, dat zij op AmbslopeFgh de" Meijelsen als burenen hebben en dat vanaf die Ambslobergh de grens tussen Asten en Meijel loopt naar Opten Reijboem. Aan die lijn komen alleen Asten en Meijel bij elkaar. Opten Reijboem ligt op een afstand van bijna een geweeschot vanaf de St. Wilbertsput, in westelijke (Brabantse) richting, zoals uit controle ter plaatse en uit de bijgevoegde kaart blijkt.

folio 35.

Daerbeneffens ist die platze op St. Wilberts putte allwaer voersch: steen gestanden gewest niet alleene een privaat erve /: Waerop naer recht geene limit paelen gestelt connen noch mogen werden: / maer ist oick wie voer geseit, des Heeren van Meill ter einer sijden, ende ter anderen sijden des Heeren van Dorns schaëtbär goet, ende niet alleene daselbs, maer ock alle andere goeder, so van der sijden der plaetsen nae Neerweert warts, als ock nae der sijden nae den dorp van Meil, Roggel ende Helden waerts sijn gelijcke schaeftbaere goeder des Heeren van Meil, wel een uhr gaens gaende min oft meer.

Die welcke erven ende guederen, dem Heeren van Meill, thienden, cijnsen, kapuijnen, scaepen, bijen, wacks, vlaes, gansen, roickhoender, ende andere kleene tienden sonder dat einige darab vrie gelaeten wirt te geven scholdich, welcke alles behalven den inhaltt, voer-angetogen Meilschen Legerboeck sub nro 6 hierbiegefuegt notoir, openbaer ende een gemeensame is.

5.

Bovendien is de plaats bij de St. Wilbertspuit, waar de genoemde steen staat, niet alleen een particulier stuk grond (waarop volgens het recht geen grenspaal kan noch mag gezet worden), maar het is ook een terrein waarvoor enerzijds aan de heer van Meijel en anderzijds aan de heer van Deurne belasting betaald moet worden. Trouwens, niet alleen het stukje grond ten zuiden van de St. Wilbertspuit behoort tot de goederen waarover belasting betaald moet worden aan de heer van Meijel, maar ook het gebied dat van daar af ligt zowel in de richting van Nederweert, als in de richting van de dorpen Meijel, Roggel en Helden, is schatplichtig aan de heer van Meijel, over een afstand van ongeveer een uur gaans.

Over al die erven en goederen is men verplicht aan de heer van Meijel te geven: tienden, cinsen(grondpacht), kapuinen, schapen, bijen, was, vlas, ganzen, rookhoenders(een hoen dat van iedere haardstede aan de landheer moet worden opgebracht), met nog de kleine tienden, waarbij geen enkel goed of erf is uitgezonderd. Dat alles is duidelijk, bekend en algemeen aanvaard, zoals te lezen is in..

Bijlage 6: Legerboek van Meijel.

folio 36.

Ende sal ock in ewigheit niet kunnen bewiest worden dat tuschen dem Graven van Horn als Heeren tot Weert ende tuschen dem Heeren van Meil einige visitatie op die plaetse van S.Wilberts putte gebodthouden, ende dat dieselve plaetsen van voersch: Heeren een limit pael gestalt soude gewest sijn, Maer wel dat tuschen den beiden Heeren op Ambsloijberg, wie hievoer anden eijndt ende gesagt ende bewiesen ist worden ~~ist worden~~, eine visitatie geschiet is.

Gelijck tselve wel te bewiesen ist vith die brieven sub Nro 41. Soe die Graevinne van Horn aen den Heeren tot Meil inden Jaeren 1549 gescreven waerinne dat voersch: Gravinne dem Heeren van Meill einen dach beteeckent heft, om die Limiten tuschen beiden te visiteeren, ~~wie ingliicks oick die brieven~~ wie sich te vergelichen is ~~als hier bygaende te bewysen is~~ ~~vande Heere dere Gravinnen Drost Numhem aen voersch:~~ ~~Heeren van Meill mede brengen biogaende sub nro~~ 45.

Datwelcke alles onnötigh soude geweest hebben,

6.

Ook zal nooit bewezen kunnen worden, dat er een visitatie bij de St. Wilbertspuit is gehouden door de graaf van Horn als heer van Weert en de heer van Meijel samen en dat door beide heren op die plaats een grenspaal is geplaatst. Daarentegen hebben beiden wel degelijk

een samenkomst gehad op de Ambslobergh, zoals hiervoor reeds gezegd en bewezen is.

Eveneens is te bewijzen uit de brieven die de gravin van Horn in 1549 aan de heer van Meijel schreef, dat de gravin aan de heer van Meijel een dag voorstelt om de grenzen tussen Meijel en Horn te bezoeken en na te lopen.

Vergelijk:

Bijlage 41: Brieven van de gravin van Horn aan de heer van Meijel

folio 37.

so veer der pael tusschen voersch: Heerligkeit Weert ende Graefschap Horn ende der Heerligkeit Meil inden jaere 1543 op S. Wilberts putte, voer een limitpale mit wille van beede parthien gestelt were gewesen.

Ende ist toe noteeren dat voersch: Steen bienaer hette voersch: dorpe van Meil ist inclineerende datwelcke niet kan waer sijn, mits dien dat het Graveschap Horn, ist toestendich dem Graven van Lhoen, ende ande Graven tot Horn te lheen vuitgegeven. Ende dat die Heerligkeit Meil ist een ~~vrie allodium~~ territorium imperij an den Heertogen van Gellren te lheen recognosceert ende emvangen met allen sijnen limiten ende aenclevenden gerechtigheiten, vuih welcken claerlick ist toebewiesen, dat voersch: steen gheen limes dan alleene een richtpael ende seij, vermoege der depositien daerover genomen.

Ende soe der Heer van Meil verstanden, dat die Hornschen ende Neerwertschen wolten pretendieren

Dat was onnodig geweest, als de paal bij de St. Wilbertspuut tussen de heerlijkheid Weert c.q. het graafschap Horn en de heerlijkheid Meijel in 1543 met instemming van beide partijen was geplaatst als echte grenspaal.

Bovendien dient er notitie van genomen te worden, dat Meijel bijna wordt geannexeerd door het graafschap Horn, wanneer de onderhavige steen een Hornse grenssteen zou zijn. Dat kan niet juist zijn, omdat het graafschap Horn behoort aan de graaf van loon en door deze aan de graaf van Horn te leen is gegeven, terwijl de heerlijkheid Meijel een keizerlijk rechtsgebied is, dat aan de hertog van Gelder ter inspektie te leen is gegeven en dat in ontvangst is genomen met alle oude grenzen en alle bij de heerlijkheid behorende rechten en bevoegdheden. Daaruit mag duidelijk geconcludeerd worden, dat de paal bij de St. Wilbertspuut geen grenspaal, maar slechts een richtpael is, bekrachtigd door de beslissingen die in verband daarmee genomen zijn.

folio 38.

uijt settingen vanden steen eenige Jurisdictionen staende ende lenger niet leijden wolden afgeworpen.

heeft den selbigen als op sijn jurisdictie

Waeruith claerlick ist toe spueren quam vafre dat niet alleen die Hornschen maer oock die Neerwertschen soecken ende macht neemen uith voersch: stellinge van Wapenen hunne limiten tot den voersch: steen

toe extendieren, ende dem Heeren tot Meil van sijner Heerligkeit, ende sijnen armen onderdaenen van haer recht ende possessie toe destitueren.

Belangende die limiten ende gerechtighejten der voersch:	Dorn, Asden ende Sommeren
Heerligkeit Meil tegens die van Sommeren ende Asden	aengaende. Ergo possunt
bekennen sie ende seggen, dat nae uithwiesen van voersch:	omitti cum sepp: vsqe ad
hunnen Legerboeck, wie oick nae die attestatie der van	finem
Sommeren hierboven verhaelt, ende den van Asden op Ambstelroijbergh, die voersch: van Sommeren, Asden, ende Neerweert haere mitnaebuereen sijn.	

Maer dat die van Asden, alleene opten Keijboem wie voer voerhaelet, met die van Meell reinoten

En toen de heer van Meijel bemerkte, dat die van Horn en Nederweert uit de plaatsing van de steen nabij de St. Wilbertsput enige aanspraak wilden maken op rechtsbevoegdheid aldaar, heeft hij, ontwijfelbaar staande op zijn eigen rechtsgebied, de steen omvergehaald om te voorkomen, dat men deze nog langer zou gebruiken voor misleiding.

Uit alles mag duidelijk zijn, hoe gewiekt niet alleen de Hornsen, maar ook de Nederweertsen proberen een bewijs voor hun grens en grondgebied te halen uit het feit dat hun wapenen in de steen werden gebeiteld en hoe zij daarmee trachten de heer van Meijel te beroven van zijn grondgebied en zijn arme onderdanen van hun recht en bezit.

4. DE GRENS MEIJEL - SOMEREN / ASTEN

4.1. Van Amslobergh tot Opten Reyboem

Wat betreft de grenzen en rechten van de genoemde heerlijkheid Meijel ten opzichte van die van Someren en Asten bekennen en zeggen de Meijelsen, dat volgens het Legerboek van Meijel, maar ook volgens de Attestatie van Someren, Meijel op Amslobergh grenst aan Someren, Asten en Nederweert.

4.1.1. Opten Reyboem

Zij getuigen echter ook, dat alleen Asten bij Opten Reijboem (Keyboem) aan Meijel grenst, wat hiervoor reeds gezegd is.

folio 39.

keeren ende scheiden, ende niemandts anders ist hievoeren verhaelet.

Ende vandum Keijboem omtrent eenen buchsenschut weges aen S.Wilberts putte op einen plaetse daer voer sommige jaeren missthadigers mans ende vrouwen apprehendiert geworden, ende dat der eausen van dien tusschen den Heeren van Asden ende den Heeren van Meil der limiten halve differentie geresen omme die missthadigers te straf en.

Dat voerschre: heeren controversie plaetse visitieret hebben bevonden die mans op die Heerligkeit Asden ende die frowen op die Heerligkeit Meel apprehen-

diert ende gevangen te wesen, ende dat dien volgendts der Heer van Asden, over die mans, ende der Heer van Meil over die vrouwen justitie gedaan hebben.

Diewiel over tuschen den van Asden, ende tuschen den van Meil der limiten halven geinen twist ist, maer een jeder tot hunen voersch: limiten vreedelick hun sijn hebbende, wordt alhier deshalver

Van Opten Reijboem, dat ongeveer een geweerschot aflight van de St. Wilbertsput, is te melden, dat daar enige jaren gelden misdadige mannen en vrouwen in hechtenis genomen sijn. Vnnwege die zaak is er tussen de heren van Asten en Meijel een verschil van mening gerezzen over de juiste ligging van de grens, wat gevolgen had voor wie de misdadigers mocht bestraffen.

Genoemde heren bezochten de omstreden plaats en kwamen tot de conclusie, dat de mannen in de heerlijkheid Asten waren gearresteerd en de vrouwen in de heerlijkheid Meijel. Daarom sprak de heer van Asten recht over de mannen en de heer van Meijel over de vrouwen.

Uit alles blijkt, dat er tussen die van Asten en die van Meijel geen ruzie bestaat over de grens, maar dat zij in vrede hun grenzen respecteren.

Daarom hoeven hier geen verdere bewijzen voor de grens tussen de beide plaatsen aangedragen te worden. Ieder houdt zich nabij die grens aan zijn eigen grond.

folio 40.

gheene voerdere deductie angetoegen blievende een jeder bie sijne possessie.

Belangende die limiten ende gerechtigheit voersch: Heerligheit Meel tegens die ingesetzten vande Dorpe Dorn bekennen die van Meil dat vermoge angetogener Legerboeck van Meil ende dere van Dorn Carte ende attestacion hieuver sub Nro 39 ende 40 biegevuegt die van Doern op S.Wilberts putt voersch: haere rechte nabueren sijn, ende niemandts anders.

Ende van S.Wilberts putt vermoege angetogenes Legerboecks Carte ende attestacion op eene plaetse geheeten Vörckmeer, allwaer die van Meil die ingesetzten vande Dorp Helden, ock mede voer haere nabueren houden, ende erkennen.

Dieweil ock gheene differentie tuschen den Ingesetzten van Doern ende den ingesetzten van Meil haerder limiten halver ist, maer een jeder sijner voerangeregter limiten vreedelick possedieren ende gebruecken, wirdt deshalver ock verner alher geene deductie gemaect.

5. DE GRENS MEIJEL - DEURNE

5.1. Van St. Wilbertsput tot Vorckmeer

In verband met de grens en het rechtsgebied getuigen de inwoners van de heerlijkheid Meijel tegenover die van het dorp Deurne, dat zij alleen deze inwoners van Deurne als rechtmatige burenen hebben bij de St. Wilbertsput en anders niemand.

Dat is duidelijk uit:

*bijlage 6: Legerboek van Meijel,
bijlage 39: Kaart/akte van Deurne,
bijlage 40: Attestatie van Deurne.*

5.1.1. Vorckmeer

Van de St. Wilbertspuit loopt de grens tussen Meijel en Deurne volgens Legerboek, Kaart/akte en Attestatie naar een plaats, genoemd Vorckmeer, waar die van Meijel ook de inwoners van Helden als burenen erkennen.

Aangezien ook tussen de inwoners van Meijel en Deurne geen verschil van mening bestaat over de grens, ieder de vroeger vastgelegde grenzen in vrede respecteert en ieder slechts de eigen bezittingen gebruikt, worden hierover verder geen bewijzen aangedragen.

folio 41.

Belangende die gerechticheit ende limiten der voersch: Heerligkeit Meil tegens die van Helden, indem Lande van Kessel, bekennen die Ingesetenen van Meil ende seggen, dat die ingesetene van Helden, vermbege vorangetogenes Legerboecks ende Carte van Meil, hunne nabueren sijn op die voersch: platze, geheeten Vorckmer, allwaer dat die ingesetenen van Dorn, ock mede reinoten, welcke plaetse dat van den Heeren van Meill alletijdt voer haere limitpael, met dem gericht Meill gegangen, ende van gemelten van Meil gebruikct ist worden, wie hiervoer angemeldet instruments sub Nro 19 ende attestatie der van Doern, met derselver Carte Nro 39 ende 40 sulcx bewiesen.

Von Vorckmeer bekennen die ingesetenen van Meil dat die ingesettene des Dorps Helden, haere nabueren ende gescheiden sijn op eenen bergh,

6. DE GRENS MEIJEL - HELDEN

6.1. Van Vorckmeer tot Heldenschen Haenenbergh

Ten aanzien van hun rechtsgebied en de grens tussen Meijel en Helden in het land van Kessel getuigen de inwoners van Meijel, dat de inwoners van Helden bij Vorckmeer burenen van de Meijelsen zijn. Daar, bij Vorekmeer, grenzen Meijel, Deurne en Helden aan elkaar.

Vorckmeer is altijd een grenspunt geweest voor de heer van Meijel, zodat hij er met het gerecht van Meijel officieel en rechtmatig mocht controleren. De Meijelsen gebruikten tot daartoe altijd de grond.

Dit alles blijkt uit:

*bijlage 5 : Kaart van Meijel,
bijlage 6 : Legerboek van Meijel,
bijlage 19: Het Instrument,
bijlage 39: Kaart/akte van Deurne,
bijlage 40: Attestatie van Deurne.*

folio 42.

geheeten Kellersbergh, welcken bergh dat een limit plaets der heerligkeit Meil, ende nae vermoege aengerurtes Legerboick alle tijt vande heere van Meil gerichtlich begangen, ende van den onderdhanen van Meil gebruikct ist, wie het dickgemelt Instrument sub nro 19, ende die certification der Scee-

penen van Venloe Nro 42, ende die attestatie des gericht's Helden in Nro 43 hierbiegaende bewiesen.

Von dem Kellersberck bekennen die ingesetene van Meil, dat sie mit dem Dorpe van Helden reinoten, scheiden ende keeren op een plaetse geheeten den Vloetgraeve welcke plaetse dat ist eine limitplaets der heerligkeit Meil altijd vanden heeren van Meil gerichtlich begangen, ende van die onderdaenen voer een limitplaets gebruik't gewesen is, wie uith den veelangeroerten instrument sub Nro 19 bewiesen.

6.1.1. Kellersbergh

De Meijelsen getuigen, dat de grens tussen Meijel en Helden van Vorekmeer loopt naar Kellerbergh. Deze Kellerbergh is steeds een Meijels grenspunt geweest volgens het reeds vaker genoemde Legerboek, werd altijd rechtmatig en officieel bezocht door de heer van Meijel en door de Meijelsen gebruikt.

Dit is duidelijk uit:

bijlage 19: het Instrument,

bijlage 42: Certificatie van de Schepenen van Venlo,

bijlage 43: Attestatie van het gerecht van Helden.

6.1.2. Vloetgraeve / Vloetgaef

Die van Meijel getuigen, dat de grens tussen Meijel en Helden van de Kellerbergh loopt naar de Vloetgraef. Ook deze plaats is een Meijels grenspunt, steeds rechtmatig bezocht door de heer van Meijel en door de Meijelse onderdanen als grensplaats gebruikt.

Vergelijk:

bijlage 19: het Instrument.

folio 43.

Von dem Vloetgrave, bekennen die Ingesettenen van Meil dat voersch: onderdaenen vande dorpe Helden, met hunne reinoten scheiden ende keeren, op eenen bergh geheeten Noelkensberch, welker bergh dat ein limitplaets ist der heerligkeit Meil vande heeren van Meil alletijdt gerichtlich begangen ende vanden onderdaenen tot Meill gebruik't worden, ende nach gebruik't wirdt, wie voergemelt Instrumenten ende der van Helden gegevene attestatie bewiesen.

Von dem voersch: Nuelkensbergh bekennen die Ingesettene van Meil, dat die onderdaenen vanden dorpe Helden, met hun reinoten, scheiden ende keeren op einen bergh geheeten den Heldenschen Haenenbergh welcken bergh dat ist een limitplaets der heerligkeit van Meill vanden heeren van Meil jeder tijdt gebruik't gerichtlich begangen ende vanden onderdaenen gewei't gemeijet, ende met torffstecken gebruik't worden, wie het voersch: Instrument met die attestatie der van Helden, Asden ende Doern toerwiesen.

6.1.3. Noelkensberch / Neulkensbergh

Die van Meijel getuigen verder, dat de grens tussen Meijel en Helden van de Vloetgraef loopt naar de Neulkensbergh, die ook steeds rechtmatig door de heer van Meijel is bezocht en die door de inwoners van Meijel steeds werd en nog wordt gebruikt.

Dat blijkt uit:

bijlage 19: *het Instrument,*

bijlage 43: *Attestatie van het gerecht van Helden.*

6.1.4. Heldenschen Haenenbergh

Verder getuigen zij, dat de grens loopt van Neulkensbergh naar de Heldense Haenenbergh. Deze berg is door de heer van Meijel steeds als onderdeel van de grens van de heerlijkheid Meijel beschouwd. Tot daar gebruikten de Meijelsen de grond voor weiden, maaien en turf-steken.

Dat is duidelijk te lezen in:

bijlage 19: het Instrument,

bijlage 38: Attestatie van Asten,

bijlage 40: Attestatie van Deurne,

bijlage 43: Attestatie van Helden.

Bijlagen : Deductie van die Limiten ende paelen

(zijn niet aanwezig bij de Deductie, schepenbank Meijel nr. 7)

1. *Leenbrief*
2. *Leenbrief*
3. *Leenbrief*
4. *Leenbrief*
5. *Kaart van Meijel*
6. *Legerboek van Meijel*
7. *Verdrag van 1509*
8. *Scheidsbrief i.v.m. scheidslijn Weert - Horn*
9. *Brief met zegel 25 november 1463 i.v.m. molen van Meijel*
10. *Salvegarde,*
11. *Salvegarde*
12. *Salvegarde*
13. *Salvegarde*
14. *Correspondentie Karel V - heer van Meijel*
15. *Coorespondentie Karel V - heer van Meijel*
16. *Uitnodigingsbrief voor 10 oktober 1535*
17. *Attestatie Roermond 9 oktober 1535*
18. *Attestatie Roermond 1535*
19. *het Instrument*
20. *Attestatie van het Gerecht van de stad Gladbach*
21. *Kondschap van een burger van Keulen*
22. *Attestatie van het gerecht van Helden en Kessel (ca. 1571)*
23. *Brieven/ kopieën van de Graaf en Gravin (van Nieuwenaar)*
24. *Brieven/ kopieën van de Graaf en Gravin Anna van Egmond*
25. *Confirmatie (Geheime Raad Luik)*
- 26.t/ m 35. *Beveelschriften + Luiks Protocol (1571 en later)*
36. *Attestatie van Asten*
37. *Attestatie van gerecht Someren*
38. *Attestatie van gerecht Asten*
39. *Attestatie van Deurne (of kaart/akte Deurne)*
40. *Attestatie van Deurne (of kaart/akte)*
41. *Brief van gravin van Horn aan heer van Meijel (ca. 1549)*
42. *Certificatie van Schepenen van Venlo*
43. *Attestatie van gerecht Helden*